

KDYŽ JI POTŘEBUJES, NENÍ CO ŘEŠIT

TEXT: DAVID LUKEŠ

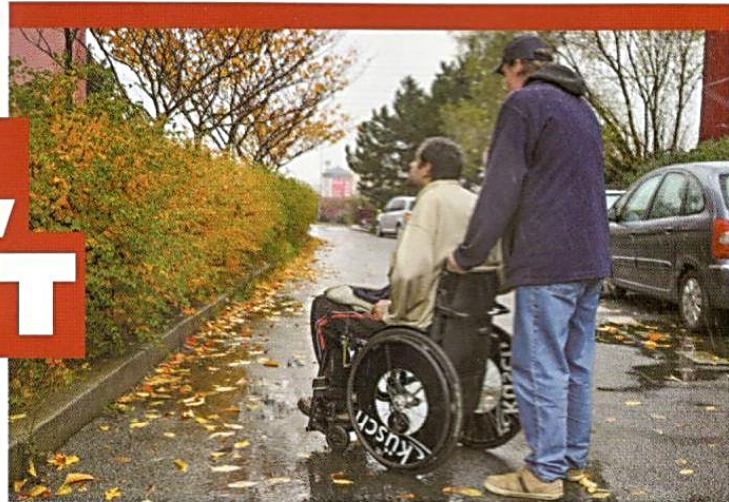

FOTO: ARCHIV KLUB VOZÍČKÁŘŮ PETÝRKOVA

OSOBNÍ ASISTENCE

Téma osobní asistence je velmi aktuální nejen u lidí s poškozením míchy. Osobních asistentů je nedostatek a státní příspěvky na jejich úhradu jsou zcela nedostatečné, zejména u lidí, kteří potřebují celodenní péči. Moderní společnost se snaží co nejvíce integrovat lidi se získaným či vrozeným postižením a tato společnost musí také umět reagovat na nové situace, musí umět zajistit asistenci lidem, kteří jí potřebují. Vytvořit nebo zdokonalit systém, který bude obsahovat nejen popis a podmínky poskytování této služby, ale také dostatečně podpoří možnost jejího fungování.

Bez osobní asistence nemůže mnoho lidí vůbec existovat. Někdy je proto velmi složité snažit se člověka vrátit zpět do jeho přirozeného prostředí s vědomím toho, že o něj nebude mít kdo pečovat, nebo že kvalita péče nebude optimální.

I když je asistence zajištěna kvalitně, narážíme dále na problémy, které stejně komplikují člověku po poranění míchy život, a to v těch nejzákladnějších potřebách. Konkrétně mluvíme o problému, že asistent nemůže svého klienta katetrizovat. Katetrizaci (cévkování) může provádět pouze zdravotnický personál, což by v absurdním pojetí znamenalo návštěvu lékaře

několikrát denně. V pořádku není ani posuzování soběstačnosti u příspěvků na osobní asistenci, které hodnotí, co daný jedinec zvládne, ale bohužel ne v kontextu jeho celodenního

fungování. Tedy například člověk, který se bez asistence není schopen vyprázdnit nebo dostat zpátky na vozík, by měl mít možnost příspěvku na celodenní asistenci bez ohledu na to, jak je aktivní.

Nemá smysl poukazovat na vše, co je v oblasti osobní asistence špatně, ale je potřeba aktivně řešit nejpálčivější problémy a hledat možnosti. Stejně jako v jiných oblastech, které vnímáme jako důležité v životě lidí

s poškozením míchy, chceme i zde popsat ideální stav a jednotlivé kroky, jak se k němu co nejvíce přiblížit.

A co je tedy pro nás ideální stav? Za ideální považujeme, aby člověk mohl žít tak, jak si vybere, v prostředí, kde je mu dobře a měl k tomu zajištěnou kvalitní asistenci. Kvalitní asistence je asistence, která zajišťuje péči o daného člověka s plným vědomím jeho zdravotního stavu. Riziková skupina pečujících osob jsou rodinní příslušníci a blízcí, kteří sice zajišťují kvalitní asistenci, ale často na úkor vlastních potřeb. Proto

považujeme za vhodnější zajištění osobní asistence profesionálními asistenty, nebo alespoň v kombinaci s nimi. Profesionální asistent nemusí být nutně asistent registrovaný u ně-

jaké organizace, nemusí to být nutně pracovník v sociálních službách, ale měl by být dostatečně instruovaný, aby věděl jak o daného člověka správně pečovat.

„ Bez osobní asistence nemůže mnoho lidí vůbec existovat. “

„ Za ideální považujeme, aby člověk mohl žít tak, jak si vybere, v prostředí, kde je mu dobře a měl k tomu zajištěnou kvalitní asistenci. “

Co platí pro osoby poskytující asistenci, platí obdobně i pro osoby asistenci čerpající. Pokud čerpám osobní asistenci, bez ohledu na to, zda jde o placenou či neplacenou službu, neměl bych této služby zneužívat. Jde opravdu o osobní kontakt s někým, kdo mi chce pomoci. Vzájemná úcta je tedy základem dobrého fungování a pokud si s osobním asistentem vložene neseďte, je lepší udělat změnu dříve, než dojde ke konfliktu.

Chceme vás průběžně informovat o novinách v této oblasti, jak vypadají konkrétní kroky k naplnění ideálního stavu, s kým spolupracujeme, chceme vám předávat inspirativní příběhy od osob čerpajících osobní asistenci, či od samotných asistentů. Proto sledujte naše webové stránky, kde pro vás v nejbližší době zveřejníme blog i na toto téma.

5. září 2016 byla v rámci programu mezinárodního Dne poranění míchy organizovaná panelová diskuze právě na téma osobní asistence. Diskuze se zúčastnili jak zástupci poskytovatelů osobní asistence, Erik Čipera, ředitel Asistence, o. p. s. a Tomáš Drábek, ředitel Klubu vozíčkářů Petýrkova, o. p. s., tak i samotní uživatelé. Během hodinové diskuze jsme se dotkli několika témat - od poskytování asistence samotné z pohledu uživatele či asistenta, až po navrhované systémové změny. Záznam diskuze naleznete na YouTube kanálu Centra Paraple – https://youtu.be/9W8Uo_Gn5Eo.

ASISTENCE ANEB SEŽENĚN, KDE SE DÁ

TEXT: ZBYŠEK LORENZ, TETRAPLEGIK

Pokud vyvstane potřeba asistence, rozbalím ohromný excelový soubor, ve kterém střádám léta informace o tom, kde hledat asistenta. Zpravidla muže. Mám dva asistenty, jednoho nočního (spolubydlícího) a denního. Denní pracuje zpravidla 4 - 5 hodin, noční 3 - 4 hodiny. Vím, že mě čeká přibližně měsíc hledání a stresu. Obešlu možné, sympatické kandidáty, pokud odpoví, obvolám je a podle hlasu a písemného projevu je hodnotím, dávám jim body a píše si poznámky, proč ano a proč ne. Tyto poznámky si přečtu předtím, než se s kandidátem setkám a po setkání určím termín, do kterého se rozhodnu. I když mám pocit, že je to ten správný, odložím rozhodnutí. Hodnotím také podle toho, jak na rozhodnutí kandidát spěchá a jaké má k tomu spěchu důvody. Nemám spěch rád. Kvůli tomuto odložení se může ze zorného pole ztratit i ten nejideálnější kandidát. Zjistil jsem, že upřímnost není rozhodujícím faktorem, ale velmi důležitým. V podstatě nejde o nějaká tvrdá fakta, ale o pocity. Pokud asistent spěchá při „přijímání“, bude spěchat nejspíš stále. Neměl bych mít pocit mlčení, nejasností a všelijakých „možná, asi...“, i když tam vždy nějaká jsou. Často jsou kandidáti v problémech, které má asistence vyřešit. Zde není upřímnost na prvním místě a je často zřejmé, že sám asistent potřebuje asistenta a při asistenci se budou objevovat palčivější potřeby, než je zodpovědná práce.

FOTO ARCHIV ZBYŠEK LORENZ

Rok 2016 - slíbím 90 Kč na hodinu, při dobré asistenci zvýším na 100 Kč. Dávám odměny a důkladně vyúčtovávám jak hodiny pro asistenta, tak kasu, ze které asistent nakupuje vše do domácnosti.

Pokud je spolubydlící asistent nepořádný, potřebuji uklízečku, kterou platíme s asistentem na půl. Asistent platí půlku nákladů na bydlení a má svůj soukromý prostor. ✓

JÁ A OSOBNÍ ASISTENCE

TEXT: TOMÁŠ DRÁBEK,
ŘEDITEL KLUBU VOZÍČKÁŘŮ PETÝRKOVA, O.P.S.

Od roku 2003 pracuji v Klubu vozíčkářů Petýrkova, o. p. s., která téměř čtvrtstoletí umožňuje lidem s tělesným postižením v Praze 11 samostatný život. Z počátku jsem v této organizaci mnoho let pracoval jako osobní asistent, později jako sociální pracovník a poslední tři roky stojím v jejím čele jako ředitel. Klub vozíčkářů Petýrkova je celou svojí historií spojen se službou osobní asistence. Právě využívání této služby je pro naše klienty onou cestou k dosahování jejich samostatného života. Nepřetržitá osobní asistence, kterou poskytujeme v komplexu bezbariérových bytů, totiž dává lidem s tělesným postižením možnost žít skutečně podle svých představ a zároveň i možnost rozhodovat o vlastním životě.

V prvních letech mého asistování vlastně osobní asistence z právního hlediska v České republice neexistovala. Jednalo se o nespécifikovanou pomoc druhému člověku, která měla své kořeny v principech mezinárodního hnutí Independent Living. Až rok 2007 přinesl Zákon o sociálních službách, který stanovil, co je osobní asistence, co obsahuje nebo kdo a za jakých podmínek, ji může poskytovat. Když se zpětně ohlédnu, tak si vlastně uvědomím, že pro mě nikdy nebylo až tak důležité, aby bylo někde naspané, které činnosti se v osobní asistenci, jako sociální službě, dělají. V prosté realitě totiž není podstatné, když je v nějakém zákonu určené, že mezi úkony péče z okruhu základních činností osobní asistence patří například pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, nebo pomoc při zajištění chodu domácnosti. Za těch mnoho let jsem totiž pochopil, že podstatou osobní asistence je pomoc druhému člověku zvládat ty úkony, které by si udělal nebo obstaral sám, kdyby neměl zdravotní postižení a tudíž určité omezení. Pochopil jsem, že osobní asistence lidem s tělesným postižením zpravidla kompenzuje jen to, co mají lidé bez tělesného postižení přirozeně - totiž funkční nohy nebo ruce. A to je mnohdy víc, než se může zdát.

Také mi však došlo, že chť nechtě musejí existovat určité hranice. Není přeci možné druhému pomáhat s něčím protiprávním, s něčím co neumím, nebo pomáhat druhému tak, abych si přitom sám ubližoval - třeba si ničil záda při jeho přesunu z vozíku, když zjevně dochází k překračování stanovených hmotnost-

ních limitů pro manipulaci s druhým člověkem. Stejně tak mi došlo, že by neměl druhý člověk službu osobní asistence využívat (a bohužel někdy i zneužívat) k těm úkonům pomoci, které je schopen zvládnout sám.

V rámci osobní asistence jsem za ty roky zažil mnohé, ať jako pracovník tzv. přímé péče, tak jako vedoucí této služby. Prožíval jsem s druhými smutek i radost, byl zarmoucen úmrtím těch, kterým jsem pomáhal, nebo byl šťastný, že se jim narodil potomek. Práce osobního asistenta mi dala hodně. Především je třeba vážit si vlastního zdraví a neskákat bezhlavě do vody, kterou neznám.

Jako člověk, i jako ředitel Klubu vozíčkářů Petýrkova mám přání, aby se osobní asistence a další podobné formy sociální péče staly ještě běžnější formou pomoci, než je tomu v dnešní době. Aby osobní asistence přinášela více lidem sebeurčující způsob života, aby jim dávala možnost se rozhodovat a odpovídat za svůj život. ✓

KLUB VOZÍČKÁŘŮ PETÝRKOVA, o. p. s.

Klub vozíčkářů Petýrkova je nestátní nezisková organizace - obecně prospěšná společnost, která poskytuje každodenní pomoc lidem s tělesným postižením.

Nejvýznamnější činností společnosti je zajišťování osobní asistence, sociální služby určené lidem, kteří se v důsledku svého zdravotního postižení či věku stali závislými na pomoci jiných. Tato pomoc je klientům k dispozici 24 hodin denně. V rámci fakultativních činností společnost zajišťuje také nepřetržitou pohotovostní pomoc nebo různé doplňkové činnosti, například rehabilitační cvičení nebo provoz půjčovny kompenzačních pomůcek. Služby jsou poskytovány především v bezbariérovém bytovém komplexu v Petýrkově ulici a blízkém okolí.

Od roku 2014 je organizace řádným členem Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Asociace veřejně prospěšných organizací ČR.

Více informací na www.kvp.cz.